

Besluit

Ons kenmerk : ACM/UIT/503093

Zaaknummer : ACM/18/033256

Tarievenbesluit Liander Elektriciteit 2019

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 41c, eerste lid, Elektriciteitswet 1998

Muzenstraat 41
2511 WB Den Haag
070 722 20 00
www.acm.nl

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Achtergrond en systematiek	4
2.1	Achtergrond	4
2.2	Systematiek	4
3	Procedure voor de totstandkoming van dit besluit	5
4	Totstandkoming van de tarieven	6
4.1	Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties	6
4.1.1	Toepassing van de wettelijke formule	6
4.1.2	Bijzondere investeringen en de verwerving van bestaande netten	7
4.1.3	Schatting inkoopkosten transport	7
4.1.4	Conclusie	7
4.2	Tariefcorrecties	7
4.2.1	Correctie voor lokale heffingen	8
4.2.2	Inkoopkosten transport 2017	9
4.2.3	Conclusie	9
4.3	Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties	9
4.4	Tarieven	10
4.4.1	Toetsingskader	10
4.4.2	Beoordeling van het voorstel	11
4.4.3	Conclusie	11
5	Dictum	12
	Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2019	13
	Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2019	13
	Bijlage 3 – Relevante wettelijke bepalingen	13

1 Inleiding

1. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) stelt met dit besluit de tarieven vast die Liander N.V. (hierna: Liander) met ingang van 1 januari 2019 ten hoogste in rekening mag brengen voor het uitvoeren van haar wettelijke taken, zoals genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Dit zijn het in werking hebben en onderhouden van netten, het waarborgen van veilig en betrouwbaar transport van elektriciteit en het verzorgen van aansluitingen.
2. In dit besluit licht de ACM de achtergrond en systematiek van de tariefregulering toe in hoofdstuk 2. Dit wordt gevolgd door een beschrijving van de procedure voor de totstandkoming van dit besluit in hoofdstuk 3 en de totstandkoming van de tarieven in hoofdstuk 4. Daarna stelt de ACM in hoofdstuk 5 de tarieven vast in het dictum. Dit besluit bevat daarnaast drie bijlagen. Bijlage 1 betreft de rekenmodule waarmee de toegestane inkomsten voor het jaar 2019 worden berekend. In bijlage 2 zijn de tarieven voor het jaar 2019 opgenomen. Beide bijlagen zijn Excelbestanden die de ACM publiceert op www.acm.nl. Bijlage 3 bevat de relevante wettelijke bepalingen. De bijlagen bij dit besluit vormen een integraal onderdeel van dit besluit.

2 Achtergrond en systematiek

2.1 Achtergrond

3. Elektriciteit wordt getransporteerd via elektriciteitsnetten. De netbeheerder voert wettelijke taken uit voor het door hem beheerde net. Voor Liander gaat het om de taken zoals neergelegd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de E-wet. Liander voert deze taken uit op een regionaal elektriciteitsnet. Deze netbeheerder heeft een wettelijk monopolie. Om ervoor te zorgen dat de afnemer niet teveel betaalt, stelt de ACM de tarieven vast die Liander ten hoogste in rekening mag brengen voor de hierboven genoemde wettelijke taken (hierna gezamenlijk: aansluit- en transporttarieven).
4. Met dit besluit stelt de ACM de aansluit- en transporttarieven vast voor Liander voor het jaar 2019.

2.2 Systematiek

5. De aansluit- en transporttarieven komen als volgt tot stand. De ACM stelt de methode van regulering voor de regionale netbeheerders vast in een methodebesluit. Met de methode van regulering voor Liander beoogt de ACM de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van de uitvoering van deze taken te bevorderen.
6. Op basis van het methodebesluit worden de x-factor, q-factor en rekenvolumina vastgesteld. Dit gebeurt voor iedere netbeheerder afzonderlijk. Voor Liander zijn de x-factor, q-factor en rekenvolumina voor de reguleringsperiode 2017-2021 vastgesteld bij besluit van 12 september 2016 (hierna: het x-factorbesluit).¹ Het x-factorbesluit is van toepassing op dit tarievenbesluit.
7. Om de tarieven vast te stellen, berekent de ACM eerst de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties. Deze worden berekend met de formule uit artikel 41b, eerste lid onderdeel d, van de E-wet en de toevoegingen als bedoeld in artikel 41b, eerste en tweede lid, van de E-wet. Vervolgens bepaalt de ACM welke tariefcorrecties hierop moeten worden aangebracht om zo tot de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties te komen.
8. De totale inkomsten inclusief tariefcorrecties zijn de inkomsten die de netbeheerder maximaal met de aansluit- en transporttarieven mag verdienen. De netbeheerder moet een voorstel voor de tarieven indienen. De ACM toetst dit tarievenvoorstel aan de E-wet en de Tarievenscode elektriciteit. De ACM stelt vervolgens de tarieven vast.

¹ Besluit van 12 september 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/205156 en zaaknummer: 16.0435.52

3 Procedure voor de totstandkoming van dit besluit

9. De regionale netbeheerder dient voor 1 oktober een tarievenvoorstel aan de ACM te sturen.
10. Veel van de gegevens die de ACM gebruikt voor het berekenen van de inkomsten van Liander komen uit de reguleringsdata die Liander jaarlijks aan de ACM verstrekt. Voor het vaststellen van dit besluit is de ACM onder meer van deze gegevens uitgegaan.
11. De ACM heeft op 3 juli 2018 een informele bijeenkomst met alle regionale netbeheerders georganiseerd. Tijdens de bijeenkomst zijn de berekening van de totale inkomsten en de correcties over het jaar 2017 besproken.
12. De ACM heeft op 16 augustus 2018 een concept rekenmodule van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties naar de netbeheerders toegestuurd. Deze module is een Excelbestand waarin voor iedere netbeheerder de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties wordt berekend. Tijdens een tweede informele bijeenkomst op 30 augustus 2018 heeft de ACM alle regionale netbeheerders in de gelegenheid gesteld mondeling te reageren op de concept rekenmodule.
13. Op 10 september 2018 heeft de ACM de definitieve rekenmodule aan de netbeheerders gestuurd. Op dezelfde datum heeft de ACM een tarievenmodule aan Liander gestuurd ten behoeve van het indienen van het tarievenvoorstel. De tarievenmodule is een Excelbestand waarin de netbeheerder de voorgestelde tarieven kan invullen.
14. Op 24 september 2018 heeft de ACM het tarievenvoorstel van Liander ontvangen. De ACM heeft het tarievenvoorstel op 2 oktober 2018 gepubliceerd op haar website (www.acm.nl), waarbij bedrijfsvertrouwelijke gegevens onleesbaar zijn gemaakt.
15. De ACM heeft op 10 oktober 2018 en 2 november 2018 vragen gesteld aan Liander naar aanleiding van haar tarievenvoorstel. Op 19 oktober 2018 en 6 november 2018 heeft de ACM antwoorden ontvangen op deze vragen.
16. Op 30 oktober 2018 heeft de ACM Liander verzocht een nieuw tarievenvoorstel in te dienen. Het herziene tarievenvoorstel van 6 november 2018 voldoet aan de vereisten van wet- en regelgeving.

4 Totstandkoming van de tarieven

17. De tarieven die de ACM vaststelt komen tot stand in vier stappen. De eerste stap betreft de berekening van de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.1). De tweede stap betreft de berekening van de hoogte van de tariefcorrecties (paragraaf 4.2). De derde stap betreft de vaststelling van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.3). Ten slotte volgt de beoordeling van de tarieven (paragraaf 4.4). Een cijfermatige uitwerking van de berekening van de totale inkomsten inclusief correcties is te vinden in bijlage 1 bij dit besluit. De tarieven zijn te vinden in bijlage 2 bij dit besluit.

4.1 Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties

18. De totale inkomsten exclusief tariefcorrecties van Liander voor 2018 zijn het startpunt voor de berekening van de tarieven. Deze inkomsten exclusief tariefcorrecties bestaan uit:
1. de uitkomsten van de toepassing van de wettelijke formule (artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, van de E-wet);
 2. de doelmatige kosten voor een verwerving van een bestaand net (artikel 41b, eerste lid, onderdeel g, van de E-wet);
 3. een schatting van de inkoopkosten transport in het jaar 2019 (artikel 41b, tweede lid, eerste volzin, van de E-wet).

4.1.1 Toepassing van de wettelijke formule

19. De wettelijke formule in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d luidt als volgt:

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1}$$

waarbij

- TI_t de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
- TI_{t-1} de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar $t-1$ en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
- cpi de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;
- x de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

20. De ACM berekent de totale inkomsten voor het jaar 2019 uit de totale inkomsten van het voorafgaande jaar. De berekening is weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit. Voor de toepassing van de wettelijke formule moet worden uitgegaan van de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties en zonder de schatting voor de inkoopkosten transport voor het jaar 2018. Uit de berekening volgt dat deze totale inkomsten in 2018 EUR 1.011.353.151 bedragen. Dit is TI_{t-1} zoals bedoeld in voorgaand randnummer.
21. De ACM baseert zich op gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS) voor de bepaling van de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2019 bedraagt 2,1%.²
22. De ACM heeft de x-factor en de q-factor voor de periode 2017-2021 vastgesteld in het x-factorbesluit 2017-2021. De x-factor voor Liander is vastgesteld op 1,90 per jaar. De q-factor is vastgesteld op nihil.

4.1.2 Bijzondere investeringen en de verwerving van bestaande netten

23. De ACM heeft Liander verzocht de gemaakte doelmatige kosten voor bijzondere investeringen (artikel 41b, eerste lid, onderdeel e, van de E-wet) en de gemaakte doelmatige kosten voor de verwerving van een bestaand net (artikel 41b, eerste lid, onderdeel g, van de E-wet) op te geven. Liander heeft hiervan geen opgave gedaan.

4.1.3 Schatting inkoopkosten transport

24. Volgens artikel 41b, tweede lid, eerste volzin, van de E-wet, moeten de inkoopkosten transport bij andere netbeheerders in acht te worden genomen. Deze kosten vallen echter buiten de wettelijke formule. De ACM schat de inkoopkosten transport in het jaar 2019 door de schatting van de inkoopkosten transport in het jaar 2018 te indexeren met inflatie naar het jaar 2019. De geschatte inkoopkosten in het jaar 2019 voor Liander bedragen EUR 173.858.147. Dit bedrag wordt opgeteld bij de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties en exclusief de schatting voor de inkoopkosten transport in het jaar 2019.

4.1.4 Conclusie

25. Gelet op het bovenstaande volgt dat de totale inkomsten voor Liander exclusief tariefcorrecties EUR 1.016.611.220 bedragen voor het jaar 2019.

4.2 Tariefcorrecties

26. De ACM kan de tarieven die in het jaar 2019 zullen gelden corrigeren. Dit doet de ACM indien de tarieven die in dat jaar gelden op één van de in artikel 41c, tweede lid, van de E-wet genoemde

² De in september 2018 opgenomen cpi van 2,3% is na 1 oktober 2018 door het CBS gecorrigeerd naar 2,1%.

gronden voldoet. Hiertoe berekent de ACM in deze paragraaf de som van de tariefcorrecties. Deze som voegt de ACM toe aan de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties. Daarnaast is er één tariefcorrectie waarvoor een specifieke wettelijke bevoegdheid is verleend.

27. De ACM past voor dit tarievenbesluit de volgende tariefcorrecties toe op grond van de algemene wettelijke bevoegdheid:
 1. Correctie voor lokale heffingen;
28. Voor dit tarievenbesluit betreft het de volgende tariefcorrectie op grond van een specifieke wettelijke bevoegdheid:
 1. Inkoopkosten transport 2019.
29. In de volgende paragraaf behandelt de ACM de bovenstaande tariefcorrecties.
30. De ACM zal met tariefcorrecties kosten of opbrengsten uit eerdere jaren vergoeden in de tarieven van het jaar 2019. Hierbij houdt de ACM rekening met de financieringslasten of baten die uit deze vergoeding volgen door de toepassing van de heffingsrente c.q. belastingrente.³ Deze rente is vastgesteld voor de periode tot en met het vierde kwartaal van 2018. Bij het vaststellen van het onderhavige tarievenbesluit is de belastingrente voor het eerste en tweede kwartaal van 2019 nog niet bekend. Daarom hanteert de ACM voor de eerste twee kwartalen van 2019 de meest recent vastgestelde belastingrente.⁴

4.2.1 Correctie voor lokale heffingen

31. De lokale heffingen betreffen een zogenaamd Objectieverbaar Regionaal Verschil (ORV). De ACM beschikt over de feitelijke kostengegevens van het jaar 2017. Op grond van artikel 41c, tweede lid, onderdeel c, van de E-wet corrigeert de ACM de totale inkomsten 2019, nu de feitelijke kosten afwijken van de geschatte kosten voor lokale heffingen in 2017.
32. Het uitgangspunt bij de tariefcorrectie voor het ORV Lokale Heffingen is dat de ACM het verschil in inkomsten nacalculeert dat het gevolg is van afwijkingen tussen geschatte en feitelijke kostengegevens voor lokale heffingen. De nacalculatie van het verschil tussen geschatte en feitelijke kostengegevens vindt plaats via een virtuele aanpassing van de x-factor. Om het nacalculatiebedrag te berekenen worden in de x-factorberekening voor de reguleringsperiode 2017-2021⁵ de geschatte gegevens voor de lokale heffingen vervangen door de gerealiseerde gegevens over 2017. Hierbij wordt rekening gehouden met het verschil in prijspeil. Hiermee wordt een virtuele x-factor berekend, die vervolgens gebruikt wordt om de totale inkomsten voor 2017 te berekenen wanneer reeds in voornoemde x-factorberekening de daadwerkelijk gerealiseerde kosten zouden zijn gebruikt. Het verschil tussen deze totale inkomsten, en de totale inkomsten (exclusief correcties) die volgen uit de Tarievenbesluiten voor 2017 leidt vervolgens tot de

³ De ACM gebruikt de heffingsrente voor de jaren tot en met 2012 en de belastingrente voor jaren vanaf 2013.

⁴ Voor de berekening van de misgelopen rente in 2018 en 2019 gebruikt de ACM de gemiddelde belastingrente van de laatste twee kwartalen van 2018 en de eerste twee kwartalen van 2019.

⁵ Besluit van 12 september 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/205156 en zaaknummer: 16.0435.52.

correctie die de ACM toepast op de totale inkomsten exclusief correcties voor het jaar 2019 voor lokale heffingen.

33. Voor 2019 leidt dit tot een verschil van EUR 29.531.324. Na toepassing van de belastingrente, resulteert dit een correctie van EUR 31.941.080. Dit bedrag wordt opgeteld bij de totale inkomsten voor 2019.

4.2.2 Inkoopkosten transport 2017

34. De ACM calculeert de inkoopkosten transport 2017 na op basis van artikel 41b, tweede lid, van de E-wet. Hierin is bepaald dat de inkoopkosten transport volledig moeten worden nagecalculeerd.
35. Voor de totstandkoming van deze nacalculatie worden de gegevens op het blad 'Bijlage 1' van de x-factorberekening van de reguleringsperiode 2017-2021 netbeheerders elektriciteit gehanteerd. Deze gegevens zijn op voorhand bekendgemaakt. Het hanteren van deze gegevens resulteert in een vereenvoudigde berekening die in de kern gelijk is aan de nacalculatie die in eerdere jaren werd toegepast. Hieronder geeft de ACM per stap aan hoe de nacalculatie wordt berekend.
36. Allereerst wordt berekend welke vergoeding de netbeheerders via de reguleringsystematiek al hebben ontvangen voor de inkoopkosten transport in het jaar 2017. De inkoopkosten transport waarmee eerder rekening is gehouden in de tarieven, volgen uit de x-factorberekening. Bij het bepalen welke vergoeding netbeheerders al hebben ontvangen, wordt rekening gehouden met volumeveranderingen. Tegenover een volumetoename staat immers al een vergoeding doordat de netbeheerder hogere inkomsten behaalt, die deels ook dienen ter dekking van inkoopkosten transport. De volumeverandering is het verschil tussen enerzijds de geschatte rekenvolumes voor het jaar 2016 en anderzijds gerealiseerde volumes over 2016. In beide gevallen wordt het volumenniveau vertaald naar de samengestelde output van de transportdienst.
37. Vervolgens wordt op grond van de reguleringsdata bepaald wat de hoogte van de daadwerkelijke inkoopkosten transport voor het jaar 2017 zijn. Het verschil tussen de al vergoede inkoopkosten en de werkelijke inkoopkosten over het jaar 2017 is het na te calculeren bedrag. Voor 2019 leidt dit tot een verschil van EUR 4.934.146.

4.2.3 Conclusie

38. Gelet op het bovenstaande komt de ACM op een bedrag van EUR 36.875.226 aan correcties voor het jaar 2019 voor Liander.

4.3 Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties

39. In paragraaf 4.1 is uitgewerkt dat de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties EUR 1.016.611.220 bedragen voor het jaar 2019. In paragraaf 4.2 is berekend dat de tariefcorrecties EUR 36.875.226 bedragen voor het jaar 2019. Opgeteld vormen deze de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties, te weten EUR 1.053.486.445. Dit is het bedrag dat Liander in

2019 maximaal mag ontvangen. De onderstaande tabel bevat een samenvatting van de inkomsten en correcties. In bijlage 1 wordt de opbouw van deze inkomsten weergegeven.

Paragraaf	Omschrijving	Bedrag
4.1.1	Toepassing van de wettelijke formule	€ 842.753.072
4.1.2	Toevoeging bijzondere investeringen en verwerving van bestaande netten	€ 0
4.1.3	Toevoeging schatting inkoopkosten transport	€ 173.858.147
4.1.4	Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties	€ 1.016.611.220
4.2.1	Correctie voor lokale heffingen	€ 31.941.080
4.2.2	Correctie voor inkoopkosten transport 2017	€ 4.934.146
4.2.3	Totaal correcties	€ 36.875.226
4.3	Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties	€ 1.053.486.445

4.4 Tarieven

40. In deze paragraaf vindt de beoordeling van de tarieven plaats. De ACM beoordeelt of het voorstel van Liander voldoet aan hetgeen is bepaald in de E-wet en de Tarieencode elektriciteit. Daartoe toetst de ACM het voorstel onder meer aan de Richtlijnen Controle Tarieven. Dit heeft de ACM bij het verzoek aan de netbeheerders om een voorstel in te dienen meegedeeld. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de tarieven voor iedere netbeheerder. De richtlijnen zijn terug te vinden in de op 2 oktober 2018 gepubliceerde tarievenvoorstellen.
41. Indien het voorstel voldoet aan de richtlijnen, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Als het voorstel daar niet aan voldoet, kan de ACM zelf de hoogte van de tarieven bepalen en deze vaststellen.

4.4.1 Toetsingskader

42. Vanuit het principe van kostenoriëntatie vereist de ACM in de eerste plaats, dat de tariefmutaties die afwijken van de gemiddelde verwachte tariefmutatie, door de netbeheerder onderbouwd worden. Deze gemiddeld verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de toepassing van de x-factor, q-factor en de cumulatieve effecten van correcties op de tarieven van 2019. Uit de kostenonderbouwing moet blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor de betreffende afnamecategorie tot een meer kosten georiënteerd tarief te komen. De ACM verzoekt in de eerste plaats, ieder geval om een kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) ten opzichte van de verwachte tariefmutatie.
43. In de tweede plaats beoordeelt de ACM de voorstellen op de door de netbeheerders voorgestelde deelmarktgrenzen. De ACM toetst of de virtuele deelmarktgrenzen voor zowel de transporttarieven als de aansluittarieven in overeenstemming zijn met de Tarieencode elektriciteit. De ACM kijkt verder naar de aanpassingen ten opzichte van de gehanteerde deelmarktgrenzen voor het jaar 2018.

44. Indien het voorstel voldoet aan de richtlijnen, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Als het voorstel daar niet aan voldoet, kan de ACM zelf de hoogte van de tarieven bepalen en deze vaststellen. Met inachtneming van voornoemd toetsingskader heeft de ACM de individuele voorstellen getoetst.

4.4.2 Beoordeling van het voorstel

45. De ACM heeft het eerste voorstel van 22 september 2018 beoordeeld in het licht van de vereisten van wet- en regelgeving. Naar aanleiding van dit tarievenvoorstel heeft de ACM Liander een aantal aanvullende vragen gesteld.
46. Bovendien constateerde de ACM in oktober 2018 dat het CBS de cpi, die de ACM hanteert bij de bepaling van de TI 2019, heeft herzien. Naar aanleiding hiervan heeft de ACM op 30 oktober 2018 de netbeheerders verzocht om een aangepast tarievenvoorstel aan te leveren. De ACM heeft Liander verzocht de uitkomsten van de eerdere vragen in dit nieuwe voorstel mee te nemen.
47. De ACM heeft het herziene voorstel van 6 november 2018 beoordeeld in het licht van de vereisten van wet- en regelgeving. Naar de mening van de ACM is dit voorstel in overeenstemming met deze vereisten. De ACM heeft de hiermee voorgestelde tarieven verwerkt in het tarievenblad in **Bijlage 2** bij dit besluit en bepaalt dat de tarieven van Liander voor het jaar 2019 conform deze bijlage worden vastgesteld.

4.4.3 Conclusie

48. Het voorstel van 6 november 2018 voldoet aan hetgeen is bepaald in artikel 41b en 41c van de E-wet.

5 Dictum

49. Op grond van artikel 41c, eerste en tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 stelt de Autoriteit Consument en Markt de aansluit- en transporttarieven voor het jaar 2019, die Liander N.V. ten hoogste in rekening mag brengen, vast overeenkomstig Bijlage 2.
50. Bij het vaststellen van de aansluit- en transporttarieven heeft de Autoriteit Consument en Markt gebruik gemaakt van de door Liander N.V. gehanteerde deelmarktgrenzen. In Bijlage 2 bij dit besluit zijn de deelmarktgrenzen voor Liander N.V. weergegeven.
51. Van dit besluit zal de Autoriteit Consument en Markt mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal zij dit besluit publiceren op haar website (www.acm.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Autoriteit Consument en Markt. Daarnaast is Liander N.V. verplicht om een exemplaar ter inzage te leggen in ieder van haar vestigingen.
52. De tarieven treden in werking op 1 januari 2019.

Den Haag,
Datum: 4 december 2018

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.

drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2019

1. De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Berekening totale inkomsten 2019 regionaal netbeheer elektriciteit” gepubliceerd met daarin de berekening van de totale inkomsten voor het jaar 2019. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2019

1. De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Tarievenblad Liander Elektriciteit 2019” gepubliceerd met daarin de vastgestelde tarieven voor het jaar 2019. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 3 – Relevante wettelijke bepalingen

Artikel 41a

1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 41, eerste lid, vast:
 - a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,
 - b. de kwaliteitsterm, en
2. het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld.
3. De Autoriteit Consument en Markt kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in de aanhef van dat lid bedoelde periode wijzigen.
4. Indien het besluit op grond van artikel 41, eerste lid, bij een onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herziet de Autoriteit Consument en Markt de in het eerste lid vermelde besluiten met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode.

Artikel 41b

1. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, en voor zover het betreft de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de taken, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van:
 - a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,
 - b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,
 - c. het bepaalde bij of krachtens artikel 41a,

d. de formule

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100}\right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t-1 en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

- e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d of 20e, tweede of derde lid, voor zover de kosten doelmatig zijn;
 - f. [Red: dit onderdeel is nog niet in werking getreden;]
 - g. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij of krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn;
 - h. de geschatte vermogenskosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft zal maken met betrekking tot nog niet in gebruik genomen investeringen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is;
 - i. de geschatte kosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet heeft voor investeringen die in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft, in gebruik worden of zijn genomen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is.
2. De geschatte kosten die een netbeheerder voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste en tweede lid, bij een andere netbeheerder in rekening zal brengen, worden zonder toepassing van de formule, bedoeld in het eerste lid, onder d, toegevoegd aan de totale inkomsten

uit de tarieven van deze andere netbeheerder. Het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten wordt betrokken bij de vaststelling van de totale inkomsten uit de tarieven van de andere netbeheerder in een volgend jaar.

3. De geschatte kosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet voor de uitvoering van de taken, genoemd in artikel 16, tweede lid, maakt, worden zonder toepassing van de formule, bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, en met toepassing van het besluit, bedoeld in artikel 41, eerste lid, onderdeel b, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet.
4. De Autoriteit Consument en Markt stelt een beleidsregel vast betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onder e en g.

Artikel 41c

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor onderscheiden tariefdragers, jaarlijks vast.
2. De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in dat jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:
 - a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van de artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;
 - b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien zij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;
 - c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijke gegevens daarvan afwijken;
 - d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt;
 - e. zijn vastgesteld op basis van de geschatte kosten als bedoeld in het zevende lid en de gerealiseerde efficiënte kosten die daarvan afwijken.
3. Indien een voorstel niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 41b, eerste lid, aan de Autoriteit Consument en Markt is gezonden, stelt deze de tarieven voor de desbetreffende netbeheerder uit eigen beweging vast met inachtneming van artikel 41b.
4. Indien de totale inkomsten aan het begin van de periode, bedoeld in artikel 41, eerste lid, niet in overeenstemming zijn met het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is, kan de Autoriteit Consument en Markt bij de toepassing van de formule, genoemd in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, in plaats van TIt-1, de totale inkomsten

vaststellen op het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.

5. Indien een besluit op grond van artikel 41, eerste lid, of 41a eerste lid, bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herberekent de Autoriteit Consument en Markt de tarieven, bedoeld in het eerste lid, met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode onderscheidenlijk gecorrigeerde doelmatigheidskorting, kwaliteitsterm of rekenvolume, en verdisconteert zij de uitkomsten van deze herberekening in de eerstvolgende op grond van het eerste lid vast te stellen tarieven. Daarbij worden deze herberekening en de wijze waarop de uitkomsten daarvan in de tarieven zijn verdisconteerd separaat weergegeven.
6. De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren met de gederfde inkomsten die voor netbeheerders zijn ontstaan door toepassing van een volumecorrectie op grond van artikelen 29, zevende tot en met tiende lid, in 2014
7. De Autoriteit Consument en Markt betreft bij het vaststellen van de tarieven:
 - a. de geschatte vermogenskosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft zal maken met betrekking tot nog niet in gebruik genomen investeringen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is;
 - b. de geschatte kosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet heeft voor investeringen die in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft, in gebruik worden of zijn genomen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is.
8. Indien de netbeheerder van het net op zee op grond van artikel 42a, derde lid, een bedrag in rekening brengt bij de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet wordt dat bedrag zonder toepassing van de formule, bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven.